

Tööturu ja tasustamise trendid

Kevad-Suvi 2016

*Mais 2016 läbiviidud tööandjate
ja töötajate tööturu- ja palgauuringu
tulemuste kokkuvõte*

Uuringu partnerid ja toetajad

Auhinnad on välja pannud

Uuringu partnerid

Tööturu ja tasustamise trendid kevadel ja suvel 2016

Väljaanne põhineb mais 2016 Palgainfo Agentuuri ja partnerite poolt läbiviidud tööandjate ning töötajate ja tööotsijate küsitluse tulemustel.

Palgainfo Agentuur küsitleb tööandjaid ja töötajaid kaks korda aastas – kevadel ja sügisel.

Mais 2016 korraldatud uuringus osales **380 organisatsiooni esindajat ning 10 773 töötajat ja 1829 tööotsijat.**

Uuringu metoodikat vaata raporti lõpust, peatükist Palgainfo Agentuuri uuringud.

Kõigile küsitluses osalenud tööandjatele ja töötajatele on väljaanne tasuta.

Koostaja: Kadri Seeder, Palgainfo Agentuur, OÜ Tark tööandja,
www.palgainfo.ee, palgauuring@palgainfo.ee, 5688 5066.

Kaane kujundus: Tunnel Agentuur OÜ

Uuringu tulemusi esitleti esmakordselt seminaril 20.06.2016, väljaanne avaldati 22.08.2016.

Sisukord

Raporti täielik versioon on saadaval uuringus osalejatele ja [Minipaketi](#) või [Profipaketiga](#) liitunutele.

Trendid tööturul	10
Eesti tööturu statistika	10
Tööandjate hinnangud ja käitumine tööturul	18
Töötajate tööturukäitumine	21
Tõmbe- ja tõuketegurid töökoha vahetamisel	33
Töötajate rahulolu, motivatsioon ja sidusus	43
Rahulolu tööga	44
Häirivad olukorrad	48
Motivatsioon	49
Sidusus tööga	51
Sidusus organisatsiooniga	56
Puudumiskäitumine	60
Tööaeg ja tööaja korraldus	63
Tasustamise trendid	65
Eesti palgastatistika	65
Töötajate netotöötasud	68
Töötajate netotöötasu ootused	72
Töötasude muutused	74
Töötasude muutuste põhjused	83
Töötasu osad	86
Kokkuvõte	89
Palgainfo Agentuuri uuringud	90
Registreeruge järgmisesse uuringusse	92

Kokkuvõte

Tööturul osalemise aktiivsus 15-74 aastaste seas oli statistikaameti andmetel teises kvartalis 20 aasta kõrgeim – 71,5%. Samas väheneb jätkuvalt tööealiste inimeste arv madala sündimuse ja mingil määral ka väljarände tõttu. Rändesaldo oli 2015. a küll positiivne, kuid seda suure osas muutunud meetodika tõttu. Sisseränne kasvas Venemaalt ja Ukrainast, Soome läks jätkuvalt rohkem inimesi kui seal tagasi pöördus.

Rohkem kui pooled (55%) uuringus osalenud organisatsioonide esindajatest märkisid, et neil on vajalikke töötajaid puudu. Rohkem on puudus spetsialistidest ja oskustöölisest. Vajaliku tööjõu tagamiseks oli möödunud aasta jooksul tõstnud põhipalkasid 52% organisatsioonidest. 45% oli võtnud tööle vajaliku ettevalmistuseta inimesi ja nad ise välja koolitanud.

Koos töötasude kasvuga on kasvanud ka töötajate lojaalsus. Kui eelmisel kevadel kavatses lähemal ajal töökohta vahetada 27% uuringus osalenud töötajatest, siis sel kevadel oli neid 18%. Kolmandik (35%) vastajatest oli viimase kuue jooksul tööle kandideerinud, aprillis tööga hõivatutest oli viimase kuue kuu jooksul tööle kandideerinud 31%.

Töötajate töökohta vahetamise otsust mõjutab tavaliselt mitme teguri koosmõju – rahulolematuse ja motivatsiooni vähenemine ühelt poolt ning teisalt sobivama pakkumise saamine.

10% kõrgema töötasu pärast on töökohta valmis vahetama vähesed (16%), 30% kõrgema töötasu pärast aga peaaegu kõik töötajad. Töötasu kõrval on tõmbeteguritena olulisemad huvitavam töö ja paremad tööalase arengu võimalused.

Oma tööga on üldiselt rahul 78% uuringus osalenud töötajatest, 6% ei ole rahul. Üldine rahulolu tööga on kõrgem kutsumusega tegevusaladel, nagu näiteks haridus, kunst ja meelelahutus. Kõige rohkem on töötajad rahul töökaaslastega läbisaamisega, kõige vähem rahul lisatasude teenimise võimaluste ja põhipalgaga.

Keskmine netotöötasu ehk tasu, mille töötajad kätte said, oli 2016. a aprillis Agentuuri uuringu andmetel 913 eurot. Mediaantöötasu (neto) ehk piir, millest pooled töötajad teenisid vähem ja pooled rohkem, oli 800 eurot kuus täistööajaga töötamisel. Keskmise netotöötasu kasv võrreldes aastataguse ajaga oli 4,8%, mediaantöötasu (neto) kasv oli 4,2%.

Töötajate toimetulek oma töötasuga on võrreldes eelmise aasta sügisega pisut paranenud. Kui eelmisel sügisel hindas oma toimetulekut heaks või väga heaks 14,1% vastajatest, siis sel kevadel oli neid 19,7%. Eelmisel sügisel hindas oma toimetulekut halvaks või väga halvaks kolmandik töötajatest (32,9%), sel kevadel oli kehvasti toimetulijaid 28,7%.

2016. a kevadel uuringus osalenud töötajate ja töötajate keskmine netopalgaootus oli 1434 eurot, mis on 10% kõrgem kui aasta tagasi, mil see oli 1304 eurot. Palgaootuse mediaan kasvas aastaga 100 eurot ja oli 1200 eurot.

Uuringus osalenud töötajatest oli netotöötasu aasta jooksul (aprill 2015–aprill 2016) tõusnud pea pooltel (44%). Töötasu oli vähenenud 6%-l töötajatest, 8% ei saanud töötasu muutust hinnata, kuna ei töötanud eelmisel aastal samal ajal, 41%-l ei olnud töötasu muutunud.

Oma töötasu muutust prognoosis 19% vastajatest. Neist suurem osa prognoosis töötasu suurenemist, paar protsenti ka vähenemist. Ligi kolmandik (29%) töötajatest ei osanud töötasu muutust prognoosida ja üle poole (53%) arvas, et nende töötasu lähema kuue kuu jooksul ei muutu.

Kaks kolmandikku (65%) uuringus osalenud organisatsioonidest muutis põhipalkasid viimase kuue kuu jooksul (november 2015–aprill 2016) või kavandas seda järgmise kuue kuu jooksul (mai–oktoober 2016). 28% vastanutest ei olnud põhipalkasid muutnud ega kavandanud seda ka teha.

Organisatsioonides, kus viimase kuue kuu jooksul oli põhipalkasid muudetud, jäi muutus 3–9% piiresse, keskmine muutus oli 7% ja mediaan 5%. Põhipalkade muutuseks järgmisel kuul kuul prognoosisid organisatsioonide esindajad 4–9%, keskmine prognoositud muutus oli 6% ja mediaan 5%.

Palgainfo Agentuuri uuringud

Uuringute läbiviimise ajalugu ja põhimõtted

Palgainfo Agentuur tegutseb 2013. aasta kevadest iseseisva ja sõltumatu uuringuagentuurina, pakkudes töö ja tasustamise infot nii tööandjatele kui ka töötajatele. Uuringute tegemist alustati 2011. aasta kevadel, mil koostöös Eesti Tööandjate Keskliiduga viidi esimest korda läbi tööandjate palgauuring. Käesolev uuring on järjekorras kümnes.

Palgainfo Agentuuri uuringutes küsitletakse tööandjaid ja töötajaid sarnase meetodikaga, mis annab võrdlusmaterjali pakutavate töötasude ja töötasude ootuste, samuti infot tööturukäitumise, -arvamuste ja -hoiakute osas.

Uuringuid viiakse läbi kaks korda aastas – aprilli ja oktoobri töötasude kohta. **Lisaks töötasude suurusele uuritakse ka töötasude muutusi ja muutuste põhjuseid ning töötasu komponente.**

Tööde süstematiseerimiseks kasutab Agentuur sarnaselt statistikaametitega Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) soovitatud rahvusvahelist ametite klassifikaatorit (ISCO), mida on vastavalt osalejate tagasisidele täiendatud. Uuringus on esindatud üle 400 ametinimetuse. Ametid on jagatud tasemete järgi ametirühmadeks, nt juhid, tippspetsialistid jne, ning sisu järgi töövaldkondadeks, nt ehitus ja elektritööd, ost, müük ja turundus vms.

Igas uuringus on lisaks töötasudele **fookus mõnel tööga seotud teemal**, näiteks paindlikul töökorraldusel, tööandja mainel, soodustustel, värbamispraktikatel vms. Kuna Agentuuri uuringutes osaleb tavaliselt üle 10 000 töötaja, siis võimaldavad andmed analüüsida vastuseid ameti, ametirühma ja töövaldkonna põhisel. Lisaks saab kasutada vastaja taustaandmeid nagu sugu, vanus, haridus jms. Tööandjate tööturu ja veebiküsitluses osaleb tavapäraselt üle 300 organisatsiooni esindaja.

Kolme viimase uuringu fookuses olnud teemad

Sügis 2015 TÖÖANDJAD	Sügis 2015 TÖÖTAJAD
Muutused tööjõuvajaduses ja töötajate arvus, aktiivsus tööturul.	Aktiivsus tööturul ja valmisolek töökohta vahetada.
Sobivate kandidaatide ebapiisavuse põhjused.	Huvipakkuvatele töökuulutustele mitte-reageerimine.
Meetmed tööjõupuuduse vähendamiseks.	Töötajate mobiilsus ja kaugemal tööl käimise tingimused.
Eri rahvustega koostöötamise valmidus ja mõjud.	Eri rahvustega koostöötamise valmidus ja mõjud.
	Töötaja ja töökoha korraldus, tegelikkus ja eelistused.
Hinnangud töötingimuste vastavusele töötajate ootustele ja töötajate motivatsioonile ning heaolule.	Rahulolu töötingimuste ja töötasuga, majanduslik toimetulek.
	Motivatsioon, heaolu ja häirivad olukorrad töö juures, vooseisundi kogemine.
Töötasu osad.	Töötasu osad.
Soodustused.	Soodustused.
Tasustamise põhimõtted.	
Palgainfo kasutamine.	

Kevad 2015 TÖÖANDJAD	Kevad 2015 TÖÖTAJAD
Muutused tööjõuvajaduses ja töötajate arvus.	Aktiivsus tööturul ja valmisolek töökohta vahetada.
Meetmed tööjõupuuduse vähendamiseks.	Sobivad tööpakkumised ja töövormid.
	Tõmbe- ja tõuketegurid töökohta valikul.
Tööandja maine komponendid, tegevused tööandja maine parandamiseks.	Tööandja maine komponendid.
Motivatsioon ja töökorraldus, haaratus.	Motivatsioon ja töökorraldus, haaratus.
	Ootused ja hinnang vahetule juhile.

Sügis 2014 TÖÖANDJAD	Sügis 2014 TÖÖTAJAD
Hinnang värbamisolukorra muutustele ja sellele reageerimine.	Aktiivsus tööturul.
Töötajate värbamise praktikad ja kogemused, proovitöö kasutamine.	Tööle kandideerimise praktikad.
Kandidaatide eelistamine.	Töökuulutustele mittereageerimise ja tööpakkumistest loobumise põhjused.
Töötajate leidmine välisriikidest ja selle peamised takistused.	
Juhtimispraktikad ja töökorraldus.	Motivatsioon ja töösse suhtumine.
Töö tasustamise süsteemi eesmärgid ja hinnang süsteemile.	Rahulolu töötasuga ja majanduslik toimetulek.
	Rahulolu tööga ja häirivad olukorrad.

Uuringu läbiviimine

Tööandjate kaasamine uuringusse toimub Palgainfo Agentuuri andmebaasi kaudu, mis sisaldab üle 7000 organisatsiooni kontaktandmeid. Tööandjaid kaasatakse uuringusse e-kirja ja telefoni teel.

Töötajate ja tööotsijate küsitluse kaasamine toimub peamiselt CV Keskuse ja Agentuuri andmebaaside kaudu e-kirja teel. Lisaks aitasid küsimustikku levitada GoWorkaBit, Haridustöötajate Liit, Üliõpilaskondade Liit ja Ametiühingute Keskliit.

Nii töövõtjaid kui ka töötajaid motiveeriti uuringus osalema auhindadega ja võimalusega registreeruda Palgainfo Agentuuri veebilehe kasutajaks ning vaadata töötasude andmeid ametirühmade lõikes veebipõhisest andmebaasist.

Tööturu- ja palgauuringu küsitlus viidi läbi veebipõhiselt. Veebiküsitlusele vastamine oli nii tööandjate kui ka töötajate puhul anonüümne.

Tööandjad esitasid töötasu andmed eraldi ankeedina ja mitte-anonüümselt. Andmeesitajate andmete kaitsmise eesmärgil ei avalda Agentuur osalejate nimekirja.

Pärast andmekogumise lõppemist kontrolliti laekunud töötasude infot. Kui tööandjate uuringus tekkis sisestusvea kahtlus, helistati vastajatele üle ja vajadusel tehti parandused. Töövõtjate uuringu andmestikust eemaldati äärmuslikud vastused, osalise tööajaga töötajate töötasud arvutati ringi täistööajale. Laekunud andmete lõikes viidi läbi statistiline analüüs.

Lisainfo: Palgainfo Agentuur, OÜ Tark tööandja
www.palgainfo.ee, palgauuring@palgainfo.ee, 5688 5066.